

Syczewski, Tadeusz

"Percepcja obrzędów pokuty w Polsce po Soborze Watykańskim II. Studium liturgiczno-duszpasterskie", Piotr Greger, Bielsko-Biała 2000 : [recenzja]

Studia Teologiczne 22, 502-504

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tycznej. Ciekawostką jest prognoza dalszego rozwoju ruchu do roku 2025. Można w tym miejscu zastanawiać się czy właściwe jest przykładanie do rzeczywistości z definicji charyzmatycznej, podległej bardziej prawom wolności Ducha Świętego niż ludzkich statystyk, miary tych ostatnich. Należy mniemać, że dalszy rozwój Odnowy Charyzmatycznej będzie po prostu efektem uległości ludzi wobec prowadzenia Ducha Świętego, który nieustannie i w zaskakujący sposób ożywia i odnawia Kościół Chrystusowy.

Na koniec zamieszczono podstawową bibliografię. Tu niestety polski wydawca ograniczył się do pozycji zamieszczonych w anglojęzycznym oryginale. Szkoda, że nie poszerzono jej o pozycje z których polski czytelnik może poszerzyć znajomość Odnowy w Duchu Świętym, choćby takich jak: Hébrard M., *Charyzmatycy*, Kraków 1994; Mansfield P.G., *Jakby nowa Pięćdziesiątnica – Początek katolickiej Odnowy w Duchu Świętym*, Warszawa 1993; O'Connor E., *Ruch Charyzmatyczny w Kościele katolickim*, Kraków 1986; Mühlen H., *Nowe życie z Bogiem – wprowadzenie do życia i świadectwa chrześcijańskiego*, Wrocław – Kraków 1994; Sullivan F.A., *Charyzmaty i Odnowa Charyzmatyczna. Studium biblijne i teologiczne*, Warszawa 1986.

Nieco mylący jest niestety podtytuł omawianej publikacji, ponieważ polski wydawca ograniczył się jedynie do zamieszczenia wypowiedzi zawartych w oryginale, a kończących się na roku 1998, a nie jak podano i jak można by się spodziewać na roku 2002. Można mieć nadzieję, że kolejne wypowiedzi znajdą się we wznowieniach tej cennej pozycji.

Ks. Wojciech Nowacki

Piotr Greger, *Percepcja obrzędów pokuty w Polsce po Soborze Watykańskim II. Studium liturgiczno-duszpasterskie*, Bielsko-Biała 2000, ss. 463.

Sobór Watykański II zainspirował odnowę liturgii sakramentów w kierunku dostosowania jej do potrzeb dzisiejszych „znaków czasu”. Wydany w 1973 r. „Ordo Paenitentiae” stanowi zatem realizację postulatów soborowych w zakresie omawianego problemu. Zasadniczym celem tej rozprawy jest próba przedstawienia całego procesu percepcji soborowego nauczania i nowych „Obrzędów pokuty” na gruncie Kościoła polskiego. Sam problem dysertacji jest bardzo ciekawy i niezmiernie ważny w działalności duszpasterskiej Kościoła.

Autor jest wykładowcą oraz sekretarzem Instytutu Teologicznego im. Św. Jana Kantego w Bielsku-Białej, afiliowanym do Wydziału Teologiczne-

go Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Prowadzi seminarium magisterskie z Liturgiki, jest współredaktorem Kalendarza Liturgicznego.

Omawiana pozycja jest publikacją pracy doktorskiej obronionej na Wydziale Teologicznym PAT w Krakowie dnia 2 czerwca 2000 roku.

Autor ujmuje podejmowaną problematykę w pięciu rozdziałach. W pierwszym rozdziale ukazał sakrament pokuty i pojednania w świetle przedsoborowych dokumentów Kościoła. Przedstawił tutaj bardzo szczegółowo genezę odnowy liturgii i zasadność soborowej odnowy sakramentu pokuty. Następnie omówił akcenty teologiczne i pastoralne odnowionych obrzędów, ze szczególnym podkreśleniem wymiaru trynitarnego, paschalnego, społeczno-eklezyjnego, antropologicznego oraz ekumenicznego.

W drugim rozdziale rozprawy omawia drogi soborowej odnowy obrzędów pokuty w Polsce. W tym celu ukazuje dokumenty Synodów, nauczanie Biskupów polskich, nowej księgi liturgicznej „Obrzędy pokuty” oraz liczne podręczniki o charakterze duszpasterskim i modlitewniki.

Trzeci rozdział dysertacji ukazuje percepcję fundamentalnych wymiarów teologicznych Sakramentu pokuty na gruncie polskiego Kościoła. Przede wszystkim podkreślona została prawda o trynitarnym wymiarze tego sakramentu, wymiarze paschalnym, eklezyjalnym oraz antropologicznym. Próba określenia stopnia percepcji dokonywana jest poprzez dokładną analizę poszczególnych wymiarów na etapach soborowej odnowy obrzędów Sakramentu pokuty.

Rozdział czwarty książki ukazuje wszystkie możliwe formy celebracji Sakramentu pokuty i pojednania, zgodny z układem przedstawionym w księdze liturgicznej pt.: „Obrzędy Pokuty dostosowane do zwyczajów diecezji polskich – Katowice 1981”. Wśród nich daje się zauważyć trzy zasadnicze formy: „Obrzęd pojednania jednego penitenta”, „Obrzęd pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem” oraz „Obrzęd pojednania wielu penitentów z ogólną spowiedzią i rozgrzeszeniem”. Ukazuje także wielkie znaczenie nabożeństw pokutnych w pracy duszpasterskiej.

W piątym rozdziale w świetle przedstawionych problemów teologicznych związanych z celebracją sakramentu pokuty autor przedstawił konkretne wnioski natury duszpasterskiej. Najpierw przedstawia tutaj trudności w procesie percepcji soborowej odnowy obrzędów pokuty. Następnie podkreśla potrzebę ukazania głębszej teologii obrzędów pokuty. Dalej koncentruje się wokół uwag pod adresem samego szafarza i penitenta. Wreszcie mówi o konkretnych wskazaniach odnośnie do celebracji tego sakramentu.

W książce tej autor poddał szczegółowej analizie wiele źródeł dotyczących tego problemu, szczególnie należy podkreślić: księgi liturgiczne, nauczanie Stolicy Apostolskiej, Papieży, Biskupów polskich, uwzględnił także synody polskie, liczne modlitewniki, pisma ojców Kościoła i pisarzy

kościelnych. Imponująco wprost przedstawiają się opracowania i literatura pomocnicza. Na końcu umieścił także aneksy do pracy.

W książce tej nie można także pominąć bardzo dobrej przedmowy autorstwa Ks. dr hab. Jana Orzeszyna, który w sposób konkretny ukazuje istotną treść tej rozprawy.

Książka ta z pewnością będzie bardzo użyteczna nie tylko profesorom liturgiki, studentom teologii i innych specjalizacji, siostronom zakonnym, ale wiele z niej mogą skorzystać wszyscy katolicy świeccy, którzy pragną pogłębić swoje życie duchowe i wiedzę na temat sakramentu pokuty i pojednania. Dzieło to może być bardzo pomocne kapłanom w pracy z młodzieżą, w wprowadzeniu rekolekcji i misji parafialnych oraz katechetom.

Ks. Tadeusz Syczewski

Bogusław Nadolski, *Wprowadzenie do liturgii*, Kraków 2004, s. 370.

Drugi Sobór Watykański w Konstytucji o Liturgii mówi, że słusznie *„uważa się liturgię za wykonywanie kapłańskiego urzędu Jezusa Chrystusa; w niej przez znaki widzialne wyraża się i w sposób właściwy poszczególnym znakom urzeczywistnia uświęcenie człowieka, a mistyczne Ciało Jezusa Chrystusa, to jest Głowa ze swymi członkami, wykonuje całkowity kult publiczny”* /KL 7/. Dzieło uświęcenia człowieka i uwielbienia Pana Boga dokonuje się nieustannie w liturgii pod osłoną znaków. Liturgia jest zatem świętowaniem zbawienia. W niej Jezus Chrystus nadal pełni rolę jedyne go pośrednika między Ojcem niebieskim a ludźmi, njeustannie sprawując swoje dzieło. Liturgia sprawowana w obecnym etapie dziejów – jak podkreśla II Sobór Watykański – *„daje przedsmak uczestnictwa w liturgii niebiańskiej odprawianej w mieście świętym Jeruzalem, do którego pielgrzymujemy, gdzie Chrystus siedzi po prawicy Ojca jako sługa świętyni i prawdziwego przybytku”* /KL 8/. Czynności liturgiczne nie są w żaden sposób czynnościami prywatnymi, ale należą do całego Mistycznego Ciała, czyli Kościoła. Święta Liturgia jest zatem najbardziej konkretnym i widocznym miejscem urzeczywistniania się życia Kościoła i jego komunii z Panem Bogiem. Tutaj przeżywamy najgłębiej naszą wiarę i zjednoczenie z tym, który jest pierwszym podmiotem w liturgii – Jezusem Chrystusem. Czynne uczestnictwo w Liturgii Kościoła nieustannie ożywia nasze trwanie, odpowiedzialność za Kościół i wzmacnia nasze zjednoczenie ze Zbawicielem.

Wydawnictwo WAM Księży Jezuitów w Krakowie wydało książkę ks. prof. dr hab. Bogusława Nadolskiego *Wprowadzenie do liturgii*. Ks. prof. Bo-